Centraal Bureau voor de Statistiek

Kwartaalmonitor Bouw

Vierde kwartaal 2015

Ondernemersvertrouwen bouw naar recordhoogte

- Totale bouwsector: Omzet licht gestegen, ondernemersvertrouwen op hoogste punt sinds start meting
- Bouw van woningen en bedrijfsgebouwen: Omzetgroei, meer bestaande huizen verkocht
- Grond-, weg- en waterbouw: Omzet neemt af

De bouwomzet groeit, vergeleken met een jaar eerder, al vijf kwartalen op rij. Wel was de groei dit kwartaal minder groot dan in de voorgaande kwartalen. Dit komt mede doordat er in het vierde kwartaal van 2014 al sprake van groei was. Bouwondernemers zijn, sinds de meting in 2008 gestart is, nog niet eerder zo positief gestemd.
Het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen was gelijk aan dat van het vierde kwartaal van 2014, maar over heel 2015 nam het aantal nieuwbouwwoningen met 6 procent toe. Daarnaast nam het aantal verkochte woningen in het vierde kwartaal met 2 procent toe.
Het ging niet op alle fronten goed. Zo waren er meer faillissementen en minder banen dan vorig kwartaal en daalde de omzet in de grond- weg- en waterbouw met ruim 9 procent ten opzichte van het vierde kwartaal van 2014.

Kerncijfers bouwsector en Nederlandse economie

	2014	2015			
	IV	I	II	III	IV
Omzet bouwsector 1)	5	5,3	9,3	6,3	0,7
Toegevoegde waarde 1)	8,1	8,6	12,3	9,6	2,5
Nieuwe woningen x1000	14,8	11,5	11,1	10,6	14,8
Aantal faillissementen	220	246	203	154	201
Aantal banen x1000	511	508	506	505	504
Bbp totaal 1)	1,6	2,5	1,8	1,9	1,6
Verkochte woningen x1000	51,3	34,5	40,7	50,6	52,4

Bron: CBS 1) % mutatie t.o.v. een jaar eerder

Totale bouwsector

Bouwomzet groeit minimaal

De bouwomzet steeg met 0,7 procent in het vierde kwartaal van 2015. De eerste drie kwartalen waren een stuk positiever, vandaar dat de bouwomzet over heel 2015 met 5,1 procent is toegenomen. Dit is de grootste groei sinds 2008.
Voornamelijk kleine bedrijven deden het erg goed. Deze bedrijven met minder dan 10 werkzame personen zagen de omzet in 2015 met 11,4 procent groeien. De groei was in het vierde kwartaal met 4,1 procent kleiner dan in de voorgaande kwartalen van 2015. Bij bedrijven met meer dan 100 werkzame personen nam de omzet in 2015 met 2,4 procent toe. In het vierde kwartaal daalde de omzet bij deze grote bedrijven echter met 2,1 procent. Dit werd met name veroorzaakt door mindere resultaten van grote GWW-bedrijven.

Omzet bouw

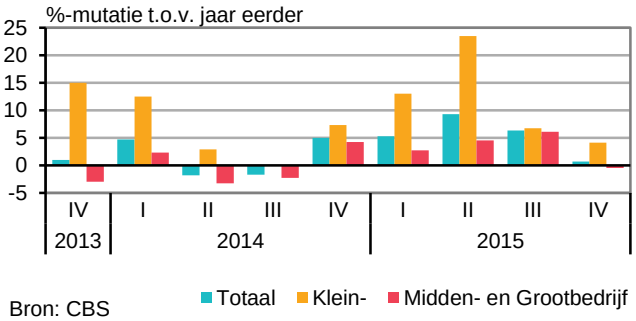

Bron: CBS

Statline: Omzetontwikkeling bouwnijverheid

Kwartaalmonitor Bouw

Vierde kwartaal 2015

Toegevoegde waarde bouw groeit, maar vlakt af

In het vierde kwartaal van 2015 lag de toegevoegde waarde van de bouw 2,5 procent hoger dan in het vierde kwartaal van 2014. De bouw blijft hiermee groeien, al is deze groei niet meer zo sterk als in de voorgaande kwartalen van 2015. De bouw ligt wel nog ruim 18 procent onder het niveau van het vierde kwartaal 2008, vlak voor de crisis. De bouw blijft hiermee achter bij de totale economie. Deze is in het vierde kwartaal weer iets gegroeid en ligt nu al vier kwartalen boven het niveau van 2008.

Bruto toegevoegde waarde bouw en Bbp

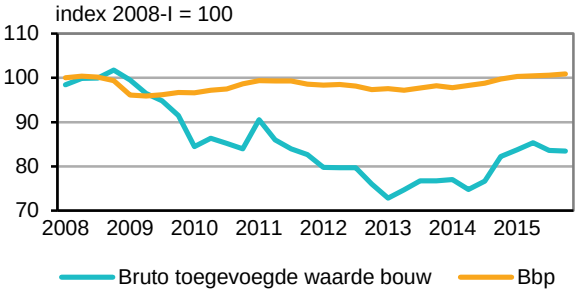

Bron: CBS

Statline: Bbp, productie en bestedingen

Nederlandse bouwproductie boven Europees gemiddelde

De Nederlandse bouwproductie ligt ook dit kwartaal boven het Europese gemiddelde. Gecorrigeerd voor werkdagen nam de productie met 1,7 procent toe. Deze groei is wel een stuk lager dan in de voorgaande kwartalen. Zweden deed het nog beter. Daar zagen ze de bouwproductie voor het achtste kwartaal op rij toenemen.
Niet overal groeide de bouwproductie. In Portugal, Frankrijk en Duitsland daalde de productie in het vierde kwartaal. Duitsland had de afgelopen jaren minder te kampen met de crisis in de bouwsector en staat er qua niveau nog steeds beter voor dan Nederland. Het niveau van de Franse bouwproductie ligt juist onder dat van Nederland. Portugal heeft de bouwproductie de afgelopen jaren fors zien afnemen en laat niet of nauwelijks tekenen van herstel zien.

Bouwproductie vierde kwartaal 2015 (werkdaggecorrigeerd)

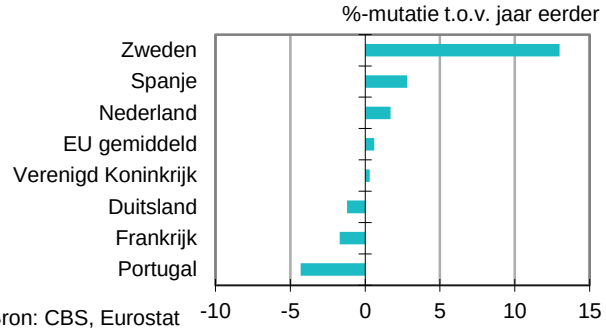

Bron: CBS, Eurostat

Eurostat: Short term business statistics database

Meer faillissementen

Er zijn 201 bouwbedrijven failliet gegaan in het vierde kwartaal. Daarmee is het aantal faillissementen in de bouw groter dan in het derde kwartaal. Ondanks de toename in het vierde kwartaal ligt het aantal gefailleerde bouwbedrijven op het één na laagste niveau sinds begin 2013. Het is dus te vroeg om bij de genoemde toename in het vierde kwartaal te spreken van een trendwijziging.
Ongeveer de helft van de faillissementen in het vierde kwartaal vond plaats bij bedrijven in de specialistische bouw. Binnen die groep gingen vooral veel afwerkingsbedrijven failliet. Er vonden 93 faillissementen in de algemene bouw en projectontwikkeling plaats. In bijna alle onderdelen van de bouwsector steeg het aantal faillissementen. Maar bij de bedrijven voor bouwinstallaties en de buizen- en kabelleggers nam het aantal faillissementen licht af.

Aantal faillissementen bouwnijverheid

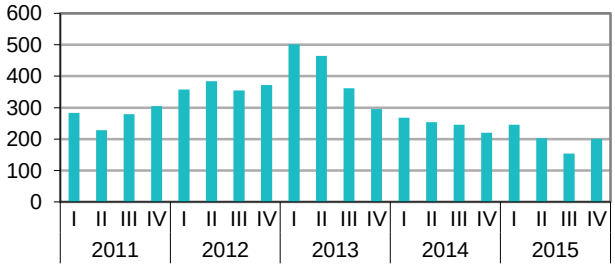

Bron: CBS

Statline: Uitgesproken faillissementen

Kwartaalmonitor Bouw

Vierde kwartaal 2015

Aantal bedrijven toegenomen

Er zijn bijna 3 300 nieuwe bouwbedrijven opgericht in het vierde kwartaal. Dat is een stijging van ruim 13 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal vorig jaar. Daarnaast zijn er tijdens het afgelopen kwartaal ongeveer 1 800 bouwbedrijven opgeheven. Daarmee is het aantal opheffingen in vergelijking met het vierde kwartaal van 2014 zo goed als gelijk gebleven. Het grootste gedeelte van deze dynamiek is te vinden in de algemene B&U bouw en bij afwerkingsbedrijven in de bouwsector.
In totaal telt de bouwnijverheid aan het eind van het vierde kwartaal van 2015, 151 485 bedrijven. Vergeleken met eind 2014 is het aantal bedrijven daarmee met 4,5 procent gestegen.

Aantal oprichtingen en opheffingen in de bouwnijverheid

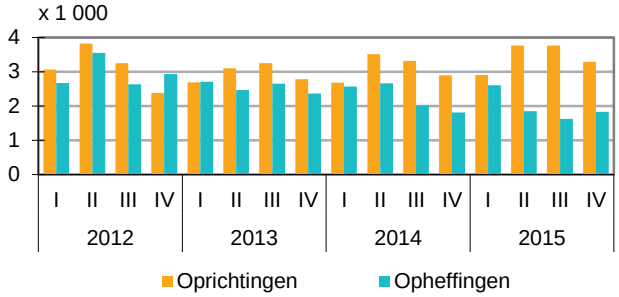

Bron: CBS

Statline: Bedrijven; oprichtingen
Statline: Bedrijven; opheffingen

Werkgelegenheid neemt licht af

Het totaal aantal banen in de bouw nam ten opzichte van het derde kwartaal iets af en kwam uit op 504 000 (seizoengecorrigeerd). De dynamiek in vacatures nam iets af ten opzichte van drie maanden geleden. Het aantal nieuw ontstane vacatures nam in het vierde kwartaal met ongeveer 1 000 af tot ongeveer 7 000. Er werden, net als in het derde kwartaal ongeveer 7 000 vacatures vervuld. Aan het eind van het vierde kwartaal stonden 5 600 vacatures open, 100 meer dan een kwartaal eerder. De vacature-indicator voor de bouw, die verschillende verwachtingen over werkgelegenheid van ondernemers combineert, is aan het begin van het eerste kwartaal positief. Dit geeft aan dat het aantal vacatures in de bouw de komende maanden naar verwachting zal toenemen.

Aantal vacatures

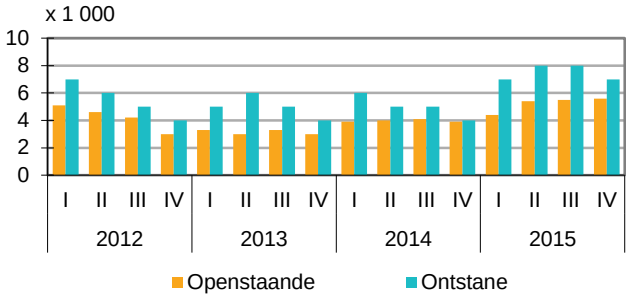

Bron: CBS

Statline: Vacatures

Ondernemersvertrouwen op hoogste punt sinds meting

Voor het vijfde kwartaal op rij zijn bouwondernemers positief gestemd. Het ondernemersvertrouwen was in het begin van het vierde kwartaal iets gedaald, maar in het eerste kwartaal 2016 gestegen naar 18. Het ondernemersvertrouwen in de bouw bereikt hiermee de hoogste waarde sinds de start van de waarneming in 2008. Het ondernemersvertrouwen in de bouw is samengesteld uit gerealiseerde productie in het voorgaande kwartaal, het oordeel over de orderpositie en de verwachte personeelssterkte.

Ondernemersvertrouwen bouw (seizoengecorrigeerd)

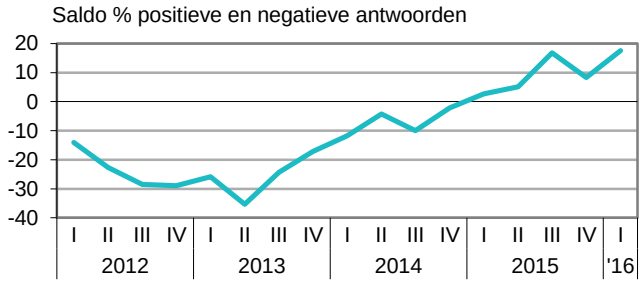

Bron: CBS, EIB, KvK, MKB-Nederland, VNO-NCW

Statline: Ondernemersvertrouwen

Kwartaalmonitor Bouw

Vierde kwartaal 2015

Ondernemers positief in hun verwachtingen

Over het economisch klimaat zijn ondernemers positief gestemd. Per saldo verwacht 18 procent van de ondernemers een verbetering van het economisch klimaat. Vorig jaar waren de verwachtingen voor het economisch klimaat in het eerste kwartaal nog negatief. Ook de omzetverwachtingen zijn positief. Vergeleken met een jaar geleden zijn meer bouwondernemers positief over de omzet.

De tarieven zullen naar verwachting bij een op de vijf bouwondernemers toenemen. Het aantal ondernemers dat een afname van de personeelssterkte verwacht is ongeveer even groot als het aantal dat een toename van de personeelssterkte voorziet.

Verwachtingen voor het lopende kwartaal bouwsector

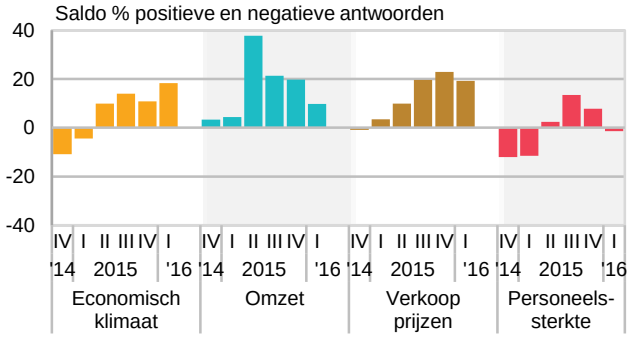

Bron: CBS, EIB, KvK, MKB-Nederland, VNO-NCW

Statline: Conjunctuurenquête Nederland

Bouw van Woningen en Bedrijfsgebouwen

Opdrachten aan architecten voor nieuwbouw woningen stagneren

Ontwerpopdrachten voor architecten zijn een belangrijke indicator voor toekomstige bouwactiviteiten. Na acht kwartalen van groei hebben architecten de waarde van opdrachten voor de nieuwbouw van woningen in het derde kwartaal met bijna 4 procent zien dalen. Opdrachten voor de renovatie van woningen laten nog steeds een stijging zien. Het niveau van voor de crisis is daardoor bij deze opdrachten al weer een jaar bereikt. Ook de totale bouwsom van ontwerpopdrachten voor utiliteitsgebouwen is gestegen. Vergeleken met het derde kwartaal van 2014 is de waarde met een kwart toegenomen. De totale bouwsom van ontwerpopdrachten is met bijna 12 procent gestegen. Het niveau van de opdrachten ligt daarmee op ongeveer een derde van het niveau van het topjaar 2007.

Bouwsom opdrachten architecten

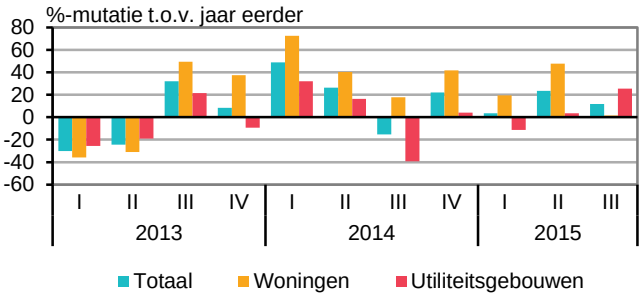

Bron: CBS

Statline: Bouwsom nieuwe opdrachten architecten

Burgerlijke en utiliteitsbouw forse groei

De omzet in de burgerlijke en utiliteitsbouw (B&U) is met 10 procent gestegen in 2015. De voorgaande drie jaren daalde de omzet in deze branche nog. Wel ligt het omzetniveau nog een kwart onder dat van 2008. De grootste omzetstijging werd behaald door kleine B&U-bedrijven met minder dan 10 werkzame personen. Zij zagen de omzet met ruim 17 procent stijgen vergeleken met een jaar eerder. Ook grote B&U-bedrijven slaagden er dit jaar in hun omzet met bijna 10 procent te laten stijgen. Een jaar eerder was dat nog een daling van 8,8 procent. Bij middelgrote bedrijven (10-100 werkzame personen) was de omzettoename met ruim 5 procent iets kleiner.

Omzetontwikkeling burgerlijke- en utiliteitsbouw

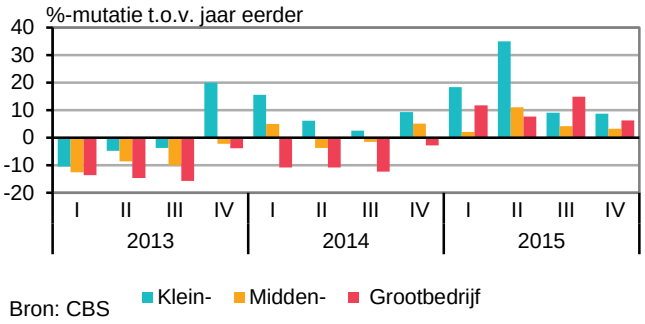

Bron: CBS

Statline: Omzetontwikkeling bouwnijverheid

Gespecialiseerde bouw groeit door

Gespecialiseerde bouwbedrijven hebben dit jaar een omzetstijging van 5,2 procent behaald. Dat was in 2014 nog 2,3 procent. Vooral bij kleine bedrijven was de groei, met 9,5 procent, fors. Het totale omzetniveau van de gespecialiseerde bouw ligt voor 2015 nog ruim 10 procent onder dat van 2008. Bij de deelbranches hebben de sloop- en grondverzetbedrijven met 0,7 procent de laagste omzetgroei behaald. In het vierde kwartaal daalde de omzet bij deze bedrijven zelfs met 1,4 procent. Met een groei van 11,6 procent is de omzet bij de overige gespecialiseerde bouwbedrijven, zoals dakdekkers-, hei- en metselbedrijven over het gehele jaar 2015 het meeste gestegen van alle deelbranches in de bouw.

Omzetontwikkeling gespecialiseerde bouw

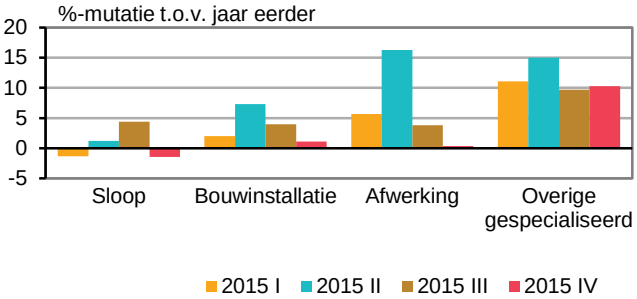

Bron: CBS

Statline: Omzetontwikkeling bouwnijverheid

Opnieuw toename investeringen in woningen

De investeringen in woningen zijn met bijna 18 procent gestegen ten opzichte van het vierde kwartaal 2014. In lijn met voorgaande kwartalen dragen de investeringen in woningen in belangrijke mate bij aan de groei van de totale investeringen in woningen en bedrijfsgebouwen, deze namen toe met 6,5 procent. Wel is de stijging van de investeringen in woningen lager dan in het derde kwartaal (36,6 procent).
De investeringen in bedrijfsgebouwen namen juist verder af. Het volume daalde met 7,3 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. In de eerste twee kwartalen van 2015 namen de investeringen in bedrijfsgebouwen nog toe.

Investeringen in woningen en bedrijfsgebouwen (volume)

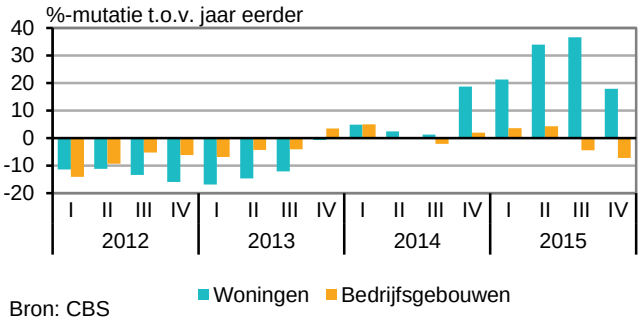

Bron: CBS

Statline: Bbp, investeringen

Meer nieuwbouwwoningen

Er zijn in totaal 14 773 nieuwe woningen opgeleverd in het vierde kwartaal, nagenoeg evenveel als in het vierde kwartaal van 2014. Over heel 2015 ligt de toename van opgeleverde nieuwbouwwoningen 6 procent hoger dan in 2014, toen er nog een afname was ten opzichte van een jaar eerder.
De inputkosten voor het bouwen van nieuwe woningen zijn in het vierde kwartaal met 3,2 procent toegenomen vergeleken met een jaar eerder. Het is de achtste keer op rij dat de kosten ten opzichte van een jaar eerder zijn gestegen. De toename is dit kwartaal veroorzaakt door een stijging in de kosten van loon (+1,2 procent) en een kostenstijging van materiaal (+3,4 procent).

Nieuwbouwwoningen

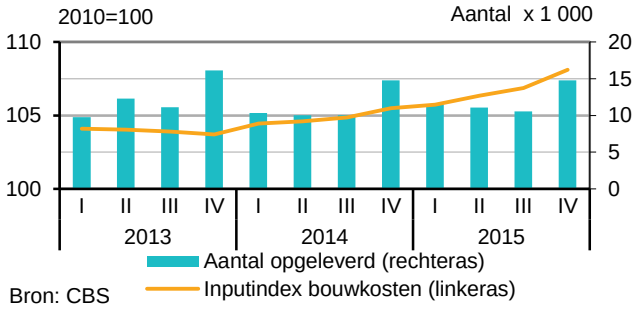

Bron: CBS

Statline: Voorraad woningen
Statline: Nieuwbouwwoningen; inputindex 2010=100

Huizenprijzen blijven stijgen

Er werden 52 435 bestaande huizen verkocht in het vierde kwartaal, ruim 2 procent meer dan in dezelfde periode in 2014. Het is het tiende kwartaal op rij dat het aantal transacties hoger uitvalt dan een jaar eerder.
Ook de prijzen blijven stijgen: voor de zevende maal op rij zijn die hoger dan een jaar eerder. Ten opzichte van het derde kwartaal van 2008, toen de huizenprijzen een piek bereikten, bedraagt de prijsdaling 16,0 procent. Vergeleken met het dal in het tweede kwartaal van 2013 liggen de prijzen 5,8 procent hoger.

Bestaande koopwoningen

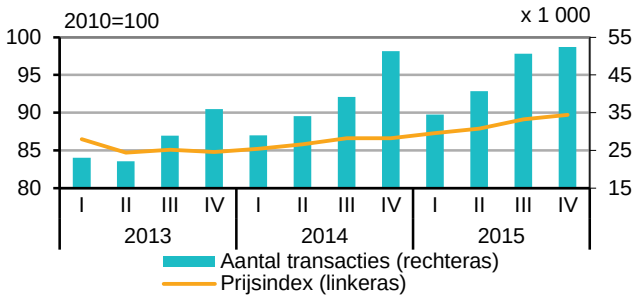

Bron: CBS en het Kadaster

Statline: Bestaande koopwoningen; index

Grond-, Weg- en Waterbouw

Grond-, weg- en waterbouw voornamelijk negatief

Met een gemiddelde omzetdaling van 2,5 procent hebben bedrijven in de grond-, weg- en waterbouw (GWW) geen goed 2015 achter de rug. Vooral in het vierde kwartaal was de omzetdaling met 9,4 procent fors. De (spoor)wegen- en tunnelbouwers met meer dan 10 werkzame personen wisten dit jaar wel een positief resultaat te behalen. Hun omzet steeg met gemiddeld 1,4 procent. Kabel- en buizenleggers met meer dan 10 werkzame personen zagen de omzet, van alle bouwbedrijven, het meest dalen. Hun omzet is dit jaar met 13,5 procent gedaald. Positief is dat het omzetniveau van de totale GWW dit jaar nog wel iets boven het niveau van voor de crisis ligt.

Omzetontwikkeling GWW

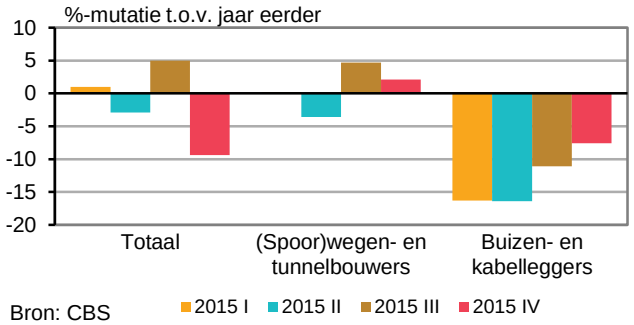

Bron: CBS

Statline: Omzetontwikkeling bouwnijverheid

Inputprijzen GWW dalen

In het vierde kwartaal is het prijsindexcijfer van de grond- weg- en waterbouw (GWW) met 2,1 procent gedaald ten opzichte van een jaar eerder. Ook t.o.v. van het voorgaande kwartaal zijn de kosten gedaald (-1,3%).
Ten opzichte van het voorgaande jaar zijn alleen voor de deelgebieden 'Elektrische installatie' (+2,4%) en, 'Spoorwegen' (+2,9%) de inputprijzen gestegen. Vergeleken met vorig kwartaal was er bij alle deelbranches sprake van een daling van de inputprijzen.

GWW, prijsontwikkeling inputindex begin 4e kwartaal 2015

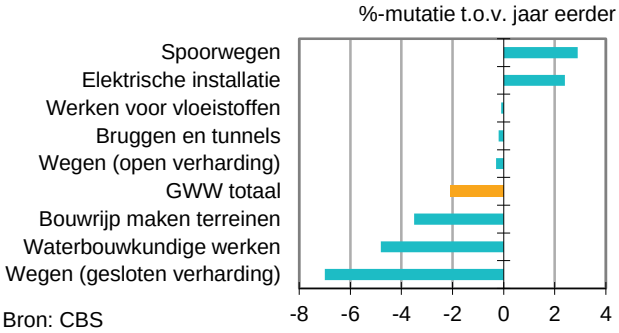

Bron: CBS

Statline: GWW inputprijsindex

Lichte toename investeringen in GWW

In het vierde kwartaal is het volume van de investeringen in grond-, weg- en waterbouwkundige werken (GWW) met 1 procent toegenomen ten opzichte van een jaar eerder. De groei is daarmee lager dan in het derde kwartaal. Toen namen de investeringen in GWW toe met 5,4 procent.
Omdat de prijzen in het vierde kwartaal met 1,4 procent daalden, nam de waarde van de investeringen af met 0,3 procent.

Investeringen in grond, weg en waterbouwkundige werken

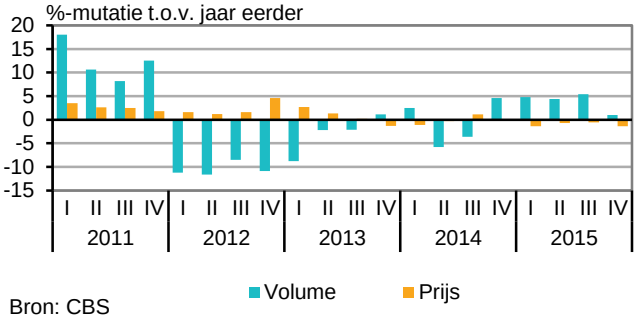

Bron: CBS

Statline: Bbp, investeringen

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers zoals die op 24 februari 2016 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers beschikbaar, deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.
- De cijfers zijn doorgaans niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. Indien dit wel het geval is staat dit aangegeven in de tekst/grafiek

Colofon
Tekst sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 25 februari 2016

Meer informatie
CBS Infoservice: infoservice online
Telefonisch (09.00-17.00): 088 5707070

Media:
CBS Persdienst:persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444